
Scenariusz debaty dla młodzieżowych rad:

Masz wpływ na strategię!

Czas realizacji: 2 godziny

Uczestnicy debaty:

- ❖ Młodzież w wieku 13 – 19 lat (jak uczestnikami będą trochę starsze osoby, to prośba o przekazanie tej informacji w sprawozdaniu)
- ❖ 25 – 50 młodych ludzi, optymalna liczba uczestników debaty to 35-42 osoby

Prowadzenie:

- ❖ Młodzieżowy radny/radna lub moderator zewnętrzny

Cele debaty:

- ❖ zebranie wniosków i rekomendacji od młodych ludzi do Krajowej Strategii Młodzieżowej i w konsekwencji włączenie młodych ludzi w proces tworzenia tej Strategii

Metody:

- ❖ Praca w grupach - stoliki tematyczne (World Café)
- ❖ Dyskusja na forum

Materiały pomocnicze:

- ❖ Załącznik nr 1: Co to Krajowa Strategia Młodzieżowa i wprowadzenie do organizacji debaty (materiał dla prowadzących)
- ❖ Załącznik nr 2: Obszary tematyczne do pracy stolikowej (materiał pomocniczy)
- ❖ Załącznik nr 3: Pytania pomocnicze do stolików (materiał pomocniczy)

PRZED DEBATĄ:

Uwaga! Przed realizacją debaty zapoznaj się z materiałem: „Co to jest Krajowa Strategia Młodzieżowa i wprowadzenie do organizacji debaty” (**załącznik 1**)

Co będzie potrzebne:

- Sala (np. sala w urzędzie gminy/miasta, w bibliotece, domu kultury, świetlica, aula, stołówka w szkole) z możliwością ustawienia 4–7 stolików z krzesłami
- Duże arkusze papieru (flipcharty lub szary papier) – po 2–3 na każdy stół
- Kolorowe markery (np. czarne, niebieskie, zielone, czerwone)
- Naklejki na imiona dla każdego uczestnika – może być też taśma malarska
- Wydrukowane materiały pomocnicze dla uczestników (załącznik nr 2)
- Wydrukowane kartki z pytaniami pomocniczymi do stolików (załącznik nr 3)
- Projektor lub duży ekran (opcjonalnie – do wyświetlenia filmiku i prezentacji)
- Aparat/telefon do zdjęć dokumentujących prace grup
- Timer/stoper widoczny dla wszystkich (np. na laptopie wyświetlonym na projektorze)

Przygotowanie sali:

- Ustaw 7 stolików (w zależności od liczby uczestników i wybranych priorytetów) z krzesłami po 4–6 osób przy każdym
- Na każdym stoliku połóż: arkusz papieru, markery, karteczki, opis priorytetu, materiał pomocniczy (załącznik nr 2) i pytania pomocnicze dla gospodarza stolika (załącznik nr 3)
- Przy każdym stoliku wyznacz jednego „gospodarza stolika” – to osoba, która zostaje przy stoliku przez całą debatę, moderuje rozmowę i przedstawia efekty pracy
- Przygotuj miejsce na prezentację końcową (np. ściana na powieszenie flipchartów)

 Wskazówka dla prowadzącego:

Jeśli masz mniej niż 25 uczestników, wybierz 4–5 tematów stolików najbardziej istotnych dla Twojej społeczności. Przy grupie 30–50 osób możesz uruchomić wszystkie 7 stolików.

Dobry pomysłem jest prowadzenie debaty przez dwie osoby. Wtedy będzie Wam łatwiej. Tylko przed debatą porozmawiajcie o jej prowadzeniu i podzielcie się tym co, kto i w którym momencie mówi lub robi.

PRZEBIEG DEBATY:**5 minut - Część 1: POWITANIE I WPROWADZENIE**

Cel: wyjaśnienie, po co się spotykacie i stworzenie dobrej atmosfery

Prowadzący/a wita uczestników i gości oraz wyjaśnia kontekst debaty: "Powstaje Krajowa Strategia Młodzieży – dokument, który ma określić, jak państwo powinno wspierać młodych ludzi. Macie wpływ na to, jakie konkretne działania się w nich znajdą. Dziś pracujemy nad Waszymi rekomendacjami do Krajowej Strategii Młodzieżowej."

 Wskazówka dla prowadzącego:

Na początku zapytaj: „Kto z Was słyszał o Krajowej Strategii Młodzieży?” – to daje obraz poziomu świadomości grupy i pozwala dostosować wprowadzenie. Możecie też na rozpoczęcie wyświetlić i pokazać uczestnikom (jak macie warunki) zaproszenie do wypowiedzenia się na temat Krajowej Strategii Młodzieżowej sformułowane przez Pawła Rabejka, redaktora Diagnozy Młodzież 2026, dostępnego pod linkiem:

<https://www.youtube.com/watch?v=8gikWR6dDno>

10 minut - Część 2: PRZEDSTAWIENIE PLANU i ZASAD DEBATY

Cel: sprawienie, żeby uczestnicy rozumieli jak będzie wygadała debata, ile będzie trwała i jakie zasady w trakcie niej obowiązują

Przedstaw plan debaty (możesz wyświetlić na projektorze albo napisać na kartce/flipcharcie):

1. Powitanie i wprowadzenie
2. Przedstawienie planu i zasad debaty
3. Praca w grupach przy stolikach tematycznych (3 tury)
4. Przedstawienie efektów pracy w grupach – przy stolikach tematycznych
5. Ostatnia szansa, czyli co jeszcze państwo może zrobić dla młodych
6. Zakończenie debaty

 Wskazówka dla prowadzącego:

Bardzo ważnym jest, aby uczestnicy czuli się bezpiecznie w trakcie debaty, a do tego potrzebują m.in. jasnych zasad, które obowiązują w trakcie debaty.

Powiedz uczestnikom, że w trakcie debaty obowiązują następujące zasady:

1. Mówimy w swoim imieniu
2. Każdy głos jest ważny i równy
3. Szanujemy się
4. Jedna osoba mówi w jednym czasie
5. Zasada poufności

Napisz je na flipcharcie i powieś w widocznym miejscu, tak żeby w każdym momencie debaty można było się do nich odwołać i przywołać do ich przestrzegania.

Spytaj, czy ktoś chciałby jeszcze jakąś zasadę dodać, żeby dobrze czuć się w trakcie dyskusji. Dopisz tą zasadę do listy.

Pamiętaj, że Ty prowadzisz debatę i jesteś strażnikiem przestrzegania tych zasad. Dlatego nie obawiaj się prosić uczestników o ich przestrzeganie i dopisania w trakcie debaty – kolejnej zasady, jeśli uznasz, że wymagają tego okoliczności.

25 minut - Część 3: PRACA W GRUPACH PRZY STOLIKACH TEMATYCZNYCH – pierwsza tura

Jak uczestnicy nie siedzą jeszcze przy stolikach w grupach – to teraz już powinni usiąść. Możesz poprosić, aby odliczyli do 7 i usiedli przy odpowiednim numerze stolika.

Powiedz uczestnikom, że będą pracowali przy 7 stolikach tematycznych i przy każdym stoliku będą rozmawiać o różnym temacie.

Przedstaw tematy stolików (możesz je napisać lub wyświetlić):

1. Odporność i zdrowie psychiczne
2. Bezpiecznie w sieci
3. Budowanie relacji społecznych
4. Start w dorosłość – praca + mieszkanie
5. Lokalny transport
6. Edukacja - w szkole i poza szkołą
7. W jakiej Polsce chcecie żyć?

Powiedz wszystkim jaka jest rola gospodarza/gospodyni stolika tematycznego. Niżej o tym informacje.

Gospodarz/gospodyni stolika:

1. Zostaje przy stoliku - gdy inni wędrują, gospodarz czuwa nad swoim tematem;
2. Wita nową grupę - krótko streszcza to, o czym rozmawiali poprzednicy – max. 1 minuta;
3. Prowadzi rozmowę - zadaje pytanie, dba, żeby każdy mógł się odezwać – ale sam nie dominuje - według pytań pomocniczych (załącznik nr 3 – do wydrukowania na stoliki)
4. Zapisu wnioski i odpowiedzi na pytania na flipcharcie/kartkach papieru, które są na stoliku

 Wskazówka dla prowadzącego:

Przed rozpoczęciem rozmów w grupach – na każdym stoliku powinny się znaleźć:

- flamastry;
- kartki papieru (jak największe) lub kartki z flipcharta do notowania wniosków i odpowiedzi na pytania;
- wydrukowany załącznik nr 3: pytania pomocnicze do stolików dla gospodarzy (materiał pomocniczy). Takie same na każdy stolik;
- wydrukowany załącznik nr 2: obszary tematyczne do pracy stolikowej - materiał pomocniczy do wydrukowania na stoliki (najlepiej format A3) lub przepisania na dużych kartkach. Różne tematy do poszczególnych stolików.

Jak wszyscy będą przy swoich stolikach. Zanim zacznie się dyskusja - poproś, żeby uczestnicy stolików przedstawili się sobie.

Ogłoś rozpoczęcie pierwszej tury rozmów przy stolikach. Po 15 minutach od startu pracy ogłoś zmianę stolików. Gospodarze zostają, a pozostali uczestnicy rozchodzą się do nowych stolików.

Rekomendujemy, aby cały skład zespołów stolikowych (oprócz gospodarza) przesiadł się do nowego stolika – np. o jeden w prawo, zgodnie z ruchem wskazówek zegara. Taki sposób będzie dla Was łatwiejszy, żeby sprawić, aby przy każdym stoliku przy kolejnych rundach była podobna liczba osób.

15 minut - Część 3 cd.: PRACA W GRUPACH PRZY STOLIKACH TEMATYCZNYCH – druga tura

Gospodarze streszczają dotychczasowe wnioski nowej grupie (1-2 minuty), zanim zaczną dyskusję w drugiej turze.

 Wskazówka dla prowadzącego:

We wszystkich turach pracy stolikowej zachęcaj uczestników i gospodarzy stolików, aby:

- Skupili się na odpowiedziach na pytania i przekazaniu waszych wniosków i informacji do Krajowej Strategii Młodzieżowej.
- Nie wchodźcie w nie swoją rolę, tj. rolę dorosłych – np. władz samorządowych, urzędników. Nie martwcie się o sposoby i bariery wprowadzenia w życie waszych rekomendacji. Teraz na tym etapie pracy nad strategią potrzebujemy waszego głosu, waszych wniosków, waszego postrzegania rzeczywistości.
- Nie musicie wypracować wspólnego stanowiska na dany temat. Każdy głos jest ważny i równy. Ważnym jest, abyście przekazali Nam informacje, jakie opinie pojawiały się w dyskusji i w jakiej skali/częstotliwości. Czy było ich dużo, mało itp.
- Notujcie na flipcharcie, nie w telefonie – też po to, żeby inni uczestnicy widzieli co zapisują gospodarze stolików.
- Piszcie tak, jak mówicie. Nie zastanawiajcie się „za długo”, jak sformułować wasze myśli i opinie. Powiedzcie Nam po prostu co myślicie! (Możecie popełniać błędy i pisać „niestylistycznie”).

15 minut - Część 3 cd.: PRACA W GRUPACH PRZY STOLIKACH TEMATYCZNYCH – trzecia tura

Gospodarze streszczają dotychczasowe wnioski nowej grupie (1-2 minuty), zanim zaczną dyskusję w drugiej turze

Wskazówka dla prowadzącego:

Jak masz mało czasu to nie musisz robić trzeciej tury pracy przy stolikach. Warto, ale rozumiemy wasze ograniczenia!
Wtedy po dwóch turach pracy przy stolikach tematycznych przejdź do kolejnego etapu debaty tj. części 4.

30 - 40 minut - Część 4: PRZEDSTAWIENIE EFEKTÓW PRACY W GRUPACH

Cel: przedstawienie efektów pracy w grupach i wniosków uczestników do Krajowej Strategii Młodzieżowej

Każdy/a gospodarz/gospodyni stolika przedstawia wyniki pracy swoich grup (3 minuty na stół).

Po wszystkich prezentacjach na forum całej grupy prowadzący moderuje wspólną rozmowę o kolejnych obszarach i wybranych rekomendacjach, zwłaszcza tych, które uczestnicy uważają za kluczowe oraz tych, które budzą najwięcej wątpliwości i kontrowersji.

---

10 minut - Część 6: OSTATNIA SZANSA: CO JESZCZE PAŃSTWO MOŻE ZROBIĆ DLA MŁODYCH

Zachęć, aby uzupełnić rozmowę i rekomendacje o tematy, które trapią młodych ludzi, a nie zostały dotąd poruszone.

Zadaj pytania:

- Czy jest jeszcze coś, o czym nie zdążyliśmy porozmawiać?
- Jakie inne ważne problemy i aspiracje młodych ludzi trzeba wziąć pod uwagę projektując Krajową Strategię Młodzieżową?
- Co jeszcze państwo, samorządy, szkoła może/powinno zrobić dla młodych ludzi?

---

5 minut - Część 7: ZAKOŃCZENIE DEBATY

Na zakończenie debaty podziękuj uczestnikom i wyjaśnij, co stanie się z wnioskami debaty:

- Wnioski zostaną spisane i przesłane do organizatora dialogu z młodymi ludźmi do Krajowej Strategii Młodzieżowej
- Rekomendacje trafią do osób i instytucji tworzących Krajową Strategię Młodzieżową, czyli do Ministerstwa Edukacji Narodowej

Na zakończenie debaty zachęć uczestników do odwiedzenia strony – www.maszwplywnastrategie.pl za pośrednictwem, której prowadzony jest dialog z młodymi ludźmi do Krajowej Strategii Młodzieżowej.

WAŻNE: Po zakończeniu debaty:

1. Zrób zdjęcia debaty i flipchartów z rekomendacjami
2. Spisz wnioski i rekomendacje uczestników debaty
3. Prześlij wypełniony formularz wniosków z debaty do organizatorów – za pośrednictwem formularza online dostępnego pod linkiem: <https://maszwplywnastrategie.pl/formularz-wnioskow-mrg/>

To bardzo ważne, aby wnioski i postulaty młodych ludzi były precyzyjnie przez Ciebie spisane i odzwierciedlone w formularzu.

Źródła i materiały:

„Diagnoza Młodzieży 2026. Raport i Rekomendacje” – raport Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej na zlecenie MEN

Scenariusz powstał w ramach realizacji projektu „Włączenie młodych ludzi w proces tworzenia Krajowej Strategii Młodzieżowej”, który realizowany jest w Partnerstwie Fundacji PZU z Fundacją Civis Polonus. Więcej informacji o projekcie dostępnych jest na www.maszwplywnastrategie.pl

---

Autorka: Joanna Pietrasik

Załącznik nr 1. „Co to jest Krajowa Strategia Młodzieżowa i wprowadzenie do organizacji debaty” (materiał dla prowadzącego)

Krajowa Strategia Młodzieżowa to dokument, który wyznacza kierunki polityki państwa wobec młodych ludzi. Powstaje na podstawie Diagnozy Młodzieży 2026 – największego od ponad 20 lat badania sytuacji młodego pokolenia w Polsce. Rządowe prace nad Strategią prowadzi Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Proces tworzenia strategii obejmuje trzy etapy:

1. opracowanie diagnozy wyzwań
2. dialog z młodzieżą - <https://maszwplywnastrategie.pl>
3. opracowanie Krajowej Strategii Młodzieżowej

Więcej informacji oraz „Diagnoza Młodzieży 2026. Raport i Rekomendacje” dostępne są na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/krajowa-strategia-mlodziezowa>

Diagnoza, która stała się punktem wyjścia Krajowej Strategii Młodzieżowej definiuje tzw. priorytetów horyzontalnych, czyli obszarów życia młodych ludzi, które wymagają wsparcia lub interwencji i powinny zostać uwzględnione w strategii. Na potrzeby realizacji debaty uzupełniliśmy je o obszary: edukacja - w szkole i poza szkołą oraz w jakiej Polsce chcecie żyć?

Wokół tych tematów uczestnicy będą rozmawiać na debacie, realizowanej metodą „World Cafe”:

1. Odporność i zdrowie psychiczne
2. Bezpiecznie w sieci
3. Budowanie relacji społecznych
4. Start w dorosłość – praca + mieszkanie
5. Lokalny transport
6. Edukacja - w szkole i poza szkołą
7. W jakiej Polsce chcecie żyć?

Główna część debaty jest zaprojektowana w formule World Café (stolików tematycznych) – sprawdzonej metody, która pozwala każdemu uczestnikowi i uczestniczce zabrać głos i pracować nad więcej niż jednym tematem.

Scenariusz jest napisany tak, aby mógł go poprowadzić młodzieżowy radny lub radna bez specjalistycznego przygotowania.

Przed poprowadzeniem debaty zachęcamy do wystuchania/obejrzenia:

- wypowiedzi Ministra Edukacji Barbary Nowackiej na Radzie Polityki Młodzieżowej w dniu 12.03.2026 r. (7 minut) <https://www.youtube.com/watch?v=9v7RnlaWpWo>

- wypowiedzi Pawła Rabieja, redaktora „Diagnozy Młodzieży 2026” (7 minut) na premierze Diagnozy Młodzieży 2026 w dniu 12.03.20206, dostępnego pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=wbMHxrHqO0U>

Waszym zadaniem jest zebrać informacje od rówieśników do Krajowej Strategii Młodzieżowej w postaci odpowiedzi przy stolikach tematycznych na zaproponowane pytania.

Następnie przekazanie Nam tych informacji za pośrednictwem formularza online dostępnego pod linkiem: <https://maszwplywnastrategie.pl/formularz-wnioskow-mrg/>

informacje od Was, w postaci raportów, prześlemy organizatorom dialogu wokół strategii, czyli Ministerstwu Edukacji Narodowej oraz instytucjom i osobom, które opracują Krajową Strategię Młodzieżową.

Załącznik nr 2: Obszary tematyczne do pracy stolikowej - materiał pomocniczy do wydrukowania na stoliki (najlepiej format A3) lub przepisania na dużych kartkach

STOLIK 1: Odporność i zdrowie psychiczne

Zadbanie o odporność psychiczną i zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży to jedno z poważniejszych zadań, przed jakimi stoi nasze państwo. Diagnoza Młodzieży pokazuje, że aż 60% nastolatków żyje w stanie chronicznego stresu, a 40% wykazuje objawy depresyjne. Przyczyny stresu, napięć lęku są różne, jednak dla wielu z Was jest nim szkoła - aż 70% uczniów wskazuje ją jako źródło codziennego stresu. Także środowisko domowe często tworzy nadmierną presję, m.in. w zakresie wyników szkolnych czy przyszłej kariery zawodowej. Źródłem napięć emocjonalnych mogą być także relacje z rodzicami i inne problemy rodzinne (np. trudna sytuacja życiowa czy choroba w rodzinie).

Jak waszym zdaniem powinien działać system wsparcia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży?

Jak działa szkolna pomoc psychologiczna?

Co musiałyby się zmienić, aby szkoła, samorząd lokalny i instytucje w gminie potrafiły dobrze pomagać swoim uczennicom i uczniom w rozwiązywaniu problemów i kryzysów zdrowia psychicznego?

Pomyślcie także nad tym, jak szkoła, samorząd i inne instytucje mogłyby sprawić, że będziecie odczuwać na co dzień mniejszy stres?

Czy macie pomysły na to, co wymaga zmiany?

STOLIK 2: Bezpiecznie w sieci

Z Diagnozy Młodzieży wynika, że aż 71% młodych osób deklaruje uzależnienie od telefonów. Prawie połowa padła ofiarą hejtu online, a 39% uczniów ma kontakt z treściami związanymi z samobójstwami w mediach społecznościowych. Co więcej, 45% młodych styka się w Internecie z dezinformacją, a 44% nastolatków ma trudności z odróżnieniem prawdy od fałszu.

20 % nastolatków doświadczyło molestowania seksualnego online

40 % nastolatków w ostatnich klasach szkół podstawowych wyświetlały się treści związane z samookaleczeniami, 73% w wieku 12/14 lat mówi o łatwym dostępie do pornografii

Pomyślcie nad tym, czego byście potrzebowali, żeby bezpiecznie i mądrze poruszać się w świecie cyfrowym?

Co musi się stać, abyście czuli, że w internecie jesteście zupełnie bezpieczni?

Zastanówcie się, jakich działań ze strony państwa - szkoły, urzędów, innych instytucji byście oczekiwali, aby potrafić sobie poradzić z zagrożeniami, które możecie spotkać w internecie?

Czy dodatkowe zajęcia lekcje i rozmowy w szkole byłaby dla Was ciekawą i użyteczną formą?

Być może dostrzegacie, że potrzebne są jakieś odgórne zmiany, np. dotyczące tego, co może się Wam wyświetlać dzieciom i młodym ludziom?

Czy wiecie, jak i do kogo możecie zgłaszać niewłaściwe treści lub zachowania w Internecie? Do kogo udać się po pomoc? Czy jest to łatwe i skuteczne?

STOLIK 3: Budowanie relacji społecznych

Poczucie osamotnienia dotyczy 38% nastolatków i 42% młodych dorosłych. Diagnoza Młodzię wskazuje, że budowanie trwałych relacji i zakładanie rodziny wymagają - z perspektywy młodych osób - odpowiedniego poziomu stabilności finansowej i emocjonalnej, którego wielu z nich nie posiada. Dodatkowo, relacje z rówieśnikami coraz częściej są źródłem stresu zamiast wsparcia.

Jednocześnie jednak dzieci i młodzież mają w sobie sporo optymizmu i poczucia sprawczości, a aż 74% młodych dorosłych przewiduje poprawę swojej sytuacji życiowej w przyszłości. To duży potencjał, z którego jednak trudno w pełni korzystać w warunkach narastającej izolacji społecznej.

Pomyślcie także nad tym, w jaki sposób samorząd i instytucje publiczne w waszej miejscowości mogłyby zadbać o rozwój Waszych kompetencji społecznych i tworzenie dla Was przestrzeni do spotykania się z rówieśnikami?

STOLIK 4: Start w dorosłość - praca + mieszkanie

Młode osoby szybko wchodzą na rynek pracy, bo chcą się rozwijać i muszą się utrzymywać. Ich praca jest jednak zwykle niestabilna: ponad 60% młodych osób ma trudności ze znalezieniem satysfakcjonującego zajęcia – pracy dającej sens, elastyczność i równowagę między życiem zawodowym. Dla 76% młodych osób ważniejszy niż wysokość wynagrodzenia jest właśnie ta równowaga, tzw. work-life balance.

Sytuacja zawodowa młodych nie sprzyja usamodzielnianiu się. Połowa młodych dorosłych w wieku 25–34 lat nadal mieszka z rodzicami. Diagnoza Młodości pokazuje, że wysokie koszty najmu i zakupu mieszkań w dużych miastach pochłaniają od 35% do nawet 55% dochodu, co czyni samodzielność finansowo nieosiągalną dla dużej części młodych. Problemy mieszkaniowe przekładają się na odraczanie w czasie rozpoczęcia samodzielnego i dorosłego życia. Dla przykładu: 48% osób do 29. roku życia odracza posiadanie dzieci z powodów mieszkaniowych.

Pomyślcie nad tym, jak państwo i samorząd mogłoby Wam pomóc w dobrym starcie w dorosłość?

A może nie oczekujecie w ogóle takiego wsparcia i chcielibyście zdobyć umiejętności, które pozwolą Wam samodzielnie radzić sobie na rynku pracy? Gdzie chcielibyście je zdobyć?

Czy szkoła jest na to dobrym miejscem? Jeśli tak, to czy coś musiałoby się zmienić w programach nauczania, żebyście kończąc szkołę mieli przecucie, że jesteście gotowi do dorosłego życia: wejścia na rynek pracy, pójsia na studia, założenia rodziny?

STOLIK 5: Lokalny transport

Na pewno spotkaliście się kiedyś z pojęciem wykluczenia komunikacyjnego - to sytuacja braku lub ograniczonego dostępu do transportu publicznego. W Polsce dotyka ono 28% osób, w szczególności w mniejszych miejscowościach.

Brak transportu ogranicza dostęp do edukacji, kultury i rynku pracy. Utrudnia nawiązywanie i utrzymywanie relacje z rówieśnikami, udział w dodatkowych zajęciach czy rozwijanie pasji.

Zastanówcie się, czy problem wykluczenia transportowego dotyka Was lub Waszych rówieśników. Jakie niekorzystne sytuacje są powodowane przez wykluczenie komunikacyjne?

Jak można byłoby im zapobiegać?

Jakiego wsparcia potrzebowałyby młode osoby?

Czy istnieje jakaś alternatywa dla transportu publicznego? W jaki inny sposób młodzi mogliby się poruszać?

STOLIK 6: Edukacja - w szkole i poza szkołą

70% uczniów wskazuje szkołę jako źródło stresu. Jak wskazuje Diagnoza Młodzieży, doświadczenia szkolne znacznej części młodzieży mają charakter trwałego obciążenia. Spotykacie się z presją ocen i egzaminów czy nadmiarem szkolnych obowiązków. Dodatkowo tylko 14% młodych osób uważa metody nauczania za skuteczne.

Pomyślcie o tym, jakiej szkoły byście chcieli?

Co chcielibyście zmienić lub co musiałoby się zmienić, by wasze szkolne doświadczenie było dla Was pozytywne?

Zastanówcie się także nad tym, czego i gdzie chcielibyście się uczyć poza szkołą?

Czego Wam brakuje - dodatkowych zajęć, miejsc wspólnej nauki, wydarzeń edukacyjnych?

STOLIK 7: W jakiej Polsce chcecie żyć?

W jakiej Polsce chcecie żyć?

Jakie warunki muszą być spełnione, żeby rozwijać Wasz potencjał – młodego pokolenia?

Co trzeba zrobić w pierwszej kolejności, aby Polska odpowiadała na Wasze aspiracje i ambicje?

Polska waszych marzeń – to jaka Polska?

Załącznik nr 3. Pytania pomocnicze do stolików dla gospodarzy (materiał pomocniczy)

Wydrukuj i potóż na każdym stoliku – te pytania pomagają gospodarzom prowadzić dyskusję.

Diagnoza (jak jest?)

- Jak ten temat wygląda w Waszym życiu? Jakie są Wasze doświadczenia?

Rekomendacje (co zmienić?)

- Gdybyście mogli zmienić 3 rzeczy w tym obszarze – co by to było?
  - Kto powinien działać: szkoła, samorząd, rząd, organizacje, sami młodzi?
  - Jaki pierwszy krok można zrobić już teraz – w Waszej szkole lub miejscowości?
  - Co byście napisali w liście do ministra edukacji / premiera / prezydenta miasta?
  - Wyobraźcie sobie, że macie nieograniczony budżet – co zrobilibyście w tym obszarze?
-